

ACC. N:R M. 14507:1-2.

Landskap: Skåne Upptecknare: Heildur Wickström, Mankaryd
Härad: Färs Berättare: Jöns Nilsson, Mankaryd
Socken: Brandstad Berättarens yrke: f.d. lantbr.
Uppteckningsår: 1958 Född år 1872 i Brandstad

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Fordon, deras bruk och anskaffning. s. 1-2. LMF 108

Smålandens — annonser — prenumerations.

Guldbröllopspar i Markaryd

M. 14507

I dag kan f. d. lantbr. Jöns Nilsson och hans maka Beata fira guldbröllop vid för åldern god hälsa och vigör. Fru Nilsson fyllde i höstas 90 år och maken fyllde ungefär vid samma tid 82 år.

Båda äro skåningar till börden men trots över ett halvt sekels vistelse i Småland, sitter det skånska gemytet fortfarande kvar. Hr Jönsson är född "släbo" och den skånska tryggheten är också typisk för honom. I socknen Brausta vid Sjöbo såg han första gången dagens ljus. Fadern var statare och tidigt började han också arbeta på herregården. I 13 år hade han anställning hos baron Gustav Ramel på Maltestorp. Här trivdes han också relativt bra och husbondefolket var hyggligt. Betalningen på den tiden var emellertid dålig och arbetstiden lång, från kl. 5 fm till 8 em. Han tröttnade därför på att tjäna andra och tänkte därför bli egen bonde. Sparkapitalet han ägde räckte dock inte att köpa någon gård i hemprovinsen. Han hade emellertid hört talas om att uppe i Småland fanns jordbruk att köpa för billigt pris. Så gav hr Nilsson sig upp till Småland där han hamnade i Markaryds socken, där han inköpte ett lantbruk i Harpholma år 1902 och tillträdde 1903.

Fru Nilsson däremot är född i Nordskåne, närmare bestämt Mala, Vankiva socken. Före äktenskapet innehade hon platser på olika håll och som kokerska har hon gjort sig berömd vida omkring. På sin gård i Harpholma har makarna nedlagt ett storartat

arbete och förbättrat gården på olika sätt.

År 1924 försålde de gården i Harpholma varefter de inköpte en mindre fastighet i södra Århult, där de sedan dess varit bosatta och nu njuta sitt otium efter en lång och trägen arbetsdag. Med en gästfrihet och ett alltid glatt humör har de båda åldringarna skaffat sig många vänner som säkerligen också skola ihågkomma dem på deras högtidsdag.

Markaryds föreläsningförening

hade årsmöte på folkhögskolan i måndags kväll.

Till styrelse valdes för det nya verksamhetsåret rektor Gunnar Quisling, komminister Viktor Magnusson, disp. Gustav Persson, trädgårdsmäst. Erik Karlberg och folkskoll. Assar Frick med lärarinnan fru Teckla Magnusson och lärarinnan fru Ruth Svensson och fru Irma Svensson som ersättare. Till revisorer valdes bankkamrer Josef Alfredsson och redaktör Carl Graneskog med fabrikör Karl Melin som ersättare. Till föreståndare valdes komminister Magnusson.

Frågan om föreningens ekonomi blev föremål för diskussion. Beslut fattades på styrelsens förslag, att ingå till de kommunala myndigheterna med begäran om extra anslag för att göra föreningens ekonomi mer bärkraftig. Ett förslag om att höja års- och inträdesavgifterna avslogs med motivering att detta skulle menligt inverka på anslutning till föreläsningarna.

I samband med årsmötet hölls

FORDON OCH DERAS BRUK

Fordon: Arbetsvagnar, gumpakärror, rullebärar, lande, kappsläde, giss.
Den första vagn som berättaren minns var en arbetsvagn. Denna vagn bruka-
des till användning under hans uppväxttid och ären mycket senare. Hela
vagnen bestod av enbart trä, helt utan järn och järnbeslag. Till vagnen hör-
de 4 st skaklar, 2 st. till varje häst. Hjulen, av vilka förhjulen voro
mindre, voro fastsatta vid axlar och med "såbann" över axlarna fastsatta
med naglar. Hjulen smordes med tjära för att ^{rulla} ~~läsa~~ lätt. Över "såbannen"
låg längvagnen stödd mot häckakrokar - en i varje hörn. På båda
längsidorna av vagnen låg häckarna. När man skulle köra in hä och
såd användes särskilda häckar. Denna vagnsort användes ären av
den fattigare befolkningen såsom kyrkvagn. Då låg den ena häcken
nedlagd på längvagnen och därpå en filt, och så sitta kyrkobesökar-
na i rad så många som fingo plats med benen nedhängande utmed
ena längsidan av arbetsvagnen.

Gumpakärren - var en kärre med två hjul och den användes till att
köra sten från åkrarna samt vid försling av smergel eller gödsel. Det
var en schändig kärre och lättamt att tippe ur innehållet.

Rullebären använde man att köra ut gödsel från ladugård och stall.

Kälkar och slädar hade medar av trä - och när dessa blevo nötta och uppslitna så skodde man dem med nytt trä. Men det före kom även medar av järn. Kappsläden var en smal släde med kuskbocken baktill. Baron Gustaf Ramel hade röda 4-armiga bjällror på sina hästar när han var ute och åkte i släde. Fotsacka var av älgskinn.

Landän var en täckvagn med stoppade säten. Gigg var en tråkjulig vagn där kuskbocken satt baktill på vagnen.

På baron Gustaf Ramels Brömstadholm var det "hugge drängen" som tillverkade vagnar och slädar och som reparerade när sådant behöfdes.